

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

26 октомври 1982 година*

„Споразумения за свободна търговия – данъчна дискриминация”

По дело 104/81

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на Bundesfinanzhof (Германия) в производството, висящо пред този съд между

Hauptzollamt Mainz (Главна митническа служба в Mainz)

и

C.A. Kupferberg & Cie KG a.A., Mainz

относно тълкуването на член 21, алинея 1 от Споразумението, сключено на 22 юли 1972 г. между ЕИО и Португалската република (ОВ L 301, стр. 166) и член 95 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н J. Mertens de Wilmars, председател, г-н A. O'Keefe, г-н U. Everling и г-н A. Chloros, председатели на състав, г-н P. Pescatore, г-н Mackenzie Stuart, г-н G. Bosco, г-н T. Koopmans и г-н O. Due, съдии,

генерален адвокат: г-жа S. Rozès,

секретар: г-н P. Heim,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 24 март 1981 г., постъпило в Съда на 29 април същата година, Bundesfinanzhof (федерален финансов съд) е поставил, по силата на член 177 от Договора за ЕИО няколко преюдициални въпроса относно тълкуването на член 95 от Договора и на член 21, алинея 1 от Споразумението между Европейската икономическа общност и Португалската република, подписано в Брюксел на 22 юли 1972 г., сключено и прието, от името на Общността, с Регламент № 2844/72 на Съвета от 19 декември 1972 г. (ОВ L 301, стр. 164).

2. Спорът по главното производство е между германски вносител и Hauptzollamt Mainz по повод на ставката на митото, познато като „монополно изравнително мито” (Monopolausgleich), което е било приложено при пускането в свободно обращение, на 26 август 1976 г., върху партида от портвайн от Португалия.

---

* Език на производството: немски.

3. Съгласно параграф 151, параграф 1 от Немския закон за монопола върху алкохолите (Branmweinmonopolgesetz), вносните алкохолни и спиртни продукти се облагат с монополно изравнително мито.

4. Съгласно параграф 151, параграф 3 (параграф 2 по времето, когато въпросните стоки са били пуснати в свободно обращение) ликьорените вина, със съдържание на алкохол повече от 14 % от обема, са сред продуктите, които трябва да се считат за спиртни напитки. Съгласно член 152, точка 2 от този закон, монополното изравнително мито се изчислява по отношение на такива вина според количеството алкохол, което надвишава посоченото по-горе съдържание на алкохол.

5. Размерът на монополното изравнително мито съответства на този на допълнителните такси за алкохол (Branmweinaufschlag), налагани по силата на член 73 от този закон върху местните алкохоли, освободени от задължението за доставка на монопола. Член 79, параграф 2 (във версията, която е в сила тогава) обаче предвижда намаление от 21 % на допълнителната такса върху алкохолите, които са произведени в ограничени количества от определени спиртоварни. Те включват, в обективно време, спиртоварни на кооперативни овощни стопанства, които произвеждат, за всеки техен член, само до максимум три хектолитъра на година, получени от плодовете на тяхната собствена реколта.

6. В съответствие с посочените по-горе членове 151 и 152, Hauptzollamt Mainz е наложил по повод на въпросния внос и със ставките, в сила тогава сумата от 18 103 80 DEM за хектолитър на винен спирт, сумата от 18 103 80 DEM като монополно изравнително мито. Вносителят предявява иск срещу това решение пред Finanzgericht Rheinland-Pfalz (финансов съд), който го изменя като намалява монополното изравнително мито на основата на член 79, параграф 2 от посочения закон и на член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия, съгласно който:

„Договарящите страни се въздържат от всякакви мерки и практики от вътрешен фискален характер, които пряко или косвено създават дискриминация между продуктите на договаряща страна и сходните продукти с произход от другата договаряща страна.”

По този начин Finanzgericht третира вносните портвайни по същия начин както местните ликьорени вина, ако към последните беше добавен алкохол от спиртоварни на кооперативни овощни стопанства, произведен в споменатите по-горе ограничения.

7. Hauptzollamt Mainz е обжалвал с мотив явна грешна пред Bundesfinanzhof, който е поставил на Съда следните въпроси:

1) „Дали член 21, алинея 1 от Споразумението между Европейската икономическа общност и Португалската република от 22 юли 1972 г., одобрено и публикувано с Регламент (ЕИО) № 2844/72 на Съвета от 19 декември 1972 г., е пряко приложим и дава ли права на различните икономически оператори? Ако това е така, предвижда ли той забрана за дискриминация, подобна на тази,

предвидена от член 95, алинея 1 от Договора за ЕИО и също така прилага ли се при внос на портвайн?

2. В случай на утвърдителен отговор на въпросите, посочени в точка 1:

а) Има ли дискриминация по смисъла на забраната за дискриминация, която се съдържа член 95, алинея 1 от Договора за ЕИО или на член 21, алинея 1 от Споразумението между ЕИО и Португалската република, ако съгласно националното данъчно законодателство е възможно, чисто от правна и абстрактна гледна точка, сходните местни продукти да се третира по по-благоприятен начин (възможна дискриминация), или дали дискриминация по смисъла на тези разпоредби съществува само, когато при действително сравняване на данъците, стане ясно, че сходните местни продукти са на практика третирани по по-благоприятен начин от гледна точка на данъците?

б) Изискват ли член 95 от Договора за ЕИО или член 21, алинея 1 от Споразумението между ЕИО и Португалската република, стока от друга държава-членка или от Португалия, която при внос е обложена при същата ставка както и точно сходния местен продукт, да бъдат облагани при по-ниска ставка на данъка, от този, който националният закон налага за друг продукт, който трябва се разглежда също като сходен на внасяния продукт по смисъла на член 95, алинея 1 от Договора за ЕИО?

По първия въпрос

8. Този въпрос съдържа три части, първата от които се отнася до прякото прилагане на член 21, алинея 1 от Споразумението. В случай на утвърдителен отговор, втората част поставя въпроса дали разпоредбата е аналогична по своя обхват на тази на член 95, алинея 1 от Договора за ЕИО, а в трета част се пита дали разпоредбата се прилага също при вноса на портвайн.

По първата част на въпроса

9. На първо място, Bundesfinanzhof иска да знае дали немски вносител може да се позовава на посочения член 21 в иска, предявен срещу решението на данъчните органи пред немските съдилища.

10. В становищата, които са представили на Съда, правителствата на Кралство Дания, на Федерална република Германия, на Френската република и на Обединеното Кралство, поставят по-голямо ударение на въпроса дали, по принцип, една разпоредба, която е част от споразумения за свободна търговия, сключени от Общността с страни членки на Европейската Асоциация за свободна търговия, е способна да има пряко действие в държавите-членки на Общността.

11. Договорът за създаването на Общността, дава на институциите правомощия не само да приемат актове, които са приложими в Общността, но и също да сключват споразумения с трети страни и международни организации в съответствие с разпоредбите на Договора. Съгласно член 228, параграф 2, държавите-членки са обвързани чрез тези споразумения, както и посочените

институции. Следователно гарантирането на съответствие със задълженията, които произтичат от такива споразумения, е задължение както на институциите на Общността, така и на държавите-членки.

12. Мерките, които са необходими за прилагането на разпоредбите на споразумение, сключено от Общността, трябва да бъдат приети, съгласно състоянието на правото на Общността в момента в областта, върху която оказват влияние разпоредбите на споразумението, или от институциите на Общността или от държавите-членки. Това е особено вярно за споразумения като тези, които се отнасят до свободната търговия, където задълженията, които са включени в тях, разширяват действието си до много области от различен характер.

13. Като гарантират зачитане на ангажиментите, които произтичат от споразумение, сключено от институциите на Общността, държавите-членки изпълняват задължение не само по отношение на засегнатите трети страни, но също и преди всичко по отношение на Общността, която е поела отговорността за правилното изпълнение на споразумението. Поради това разпоредбите на такова споразумение, както Съдът вече е отбелязал в свое решение от 30 април 1974 г. (по дело *Haegeman*, 181/73, *Recueil*, стр. 449), образуват неразделна част от правния ред на Общността.

14. От общностния характер на такива разпоредби следва, че тяхното действие в Общността не може да е различно съобразно това дали тяхното прилагане на практика е отговорност на институциите на Общността или на държавите-членки, и в последния случай, съобразно действията във вътрешния правен ред на всяка държава-членка, които законът на тази държава възлага на международни споразумения, сключени от тях. Следователно, Съдът е този, който в рамката на неговото правомощие при тълкуването на разпоредбите на споразуменията, гарантира тяхното еднакво прилагане в цялата Общност.

15. Правителствата, които са представили становищата пред Съда, не оспорват общностния характер на разпоредбите на споразуменията, сключени от Общността. Те твърдят обаче, че основно приетите критерии за определяне действието на разпоредбите с чисто общностен произход не могат да се прилагат за разпоредби на споразумение за свободната търговия, сключени от Общността с трета страна.

16. В това отношение, правителствата извеждат по-специално техните доводи от разпределението на правомощията във външните отношения на Общността, от принципа на реципрочността, който е водещ при прилагането на споразуменията за свободна търговия, институционалната рамка, установена с тези споразумения, за да се установят разликите между договарящите страни и предпазните клаузи, които позволяват на страните да дерогират от споразуменията.

17. Истина е, че действието в Общността на разпоредбите на споразумение, сключено от нея с трети страни, не може да бъде определено без да се вземе предвид международния произход на съответните разпоредби. В съответствие с принципите на международното право, институциите на Общността, които са

компетентни да преговарят и да сключват споразумение с трета страна, са свободни да се споразумеят с нея относно действието на разпоредбите на споразумението във вътрешния ред на договарящите страни. Само ако този въпрос не е бил уреден със споразумението, той трябва да бъде решен от компетентните съдилища, и по-специално от Съдът в рамките на неговата компетенция по силата на Договора, по същия начин както и всякакви други въпроси относно тълкуването свързано с прилагането на споразумението в Общността.

18. Съгласно общите правила на международното право, всяко споразумение трябва да бъде доброволно изпълнено от страните. Въпреки че всяка договаряща страна носи отговорност за пълното изпълнение на поетите ангажименти, тя е свободна да определи правните средства, подходящи за постигането на тази цел в нейния правен ред, освен ако споразумението, тълкувано в светлината на неговия предмет и цел, не определя само по себе си тези средства. При тези обстоятелства, фактът, че съдилищата на една от страните счита, че някои от клаузите на споразумението са пряко приложими, докато съдилищата на другата страна не признават тази пряка приложимост, сам по себе си не е такъв, който да създава липса на реципрочност при прилагането на споразумението.

19. Както правителствата подчертаха, в рамките на споразуменията за свободна търговия са установени съвместни комитети, които, съгласно споразуменията, отговарят за тяхното управление и за тяхното правилно изпълнение. За тази цел, те могат да формулират препоръки и в случаи, които изрично са предвидени във съответното споразумение, вземат решения.

20. Основният факт, че договарящите страни са установили специална институционална рамка за консултации и преговори между тях по отношение изпълнението на споразумението, сам по себе си не е достатъчен за да изключи всякакво съдебно прилагане на това споразумение. Фактът, че съд на една от страните прилага по определен спор, висящ пред него, разпоредба на споразумението, която включва безусловно и точно задължение и следователно не изисква никаква предишна намеса от страна на съвместните комитети, не засяга компетенцията, която споразумението дава на този комитет.

21. Що се отнася до предпазните клаузи, които позволяват на страните да дерогират от някои разпоредби на споразумението, трябва да се отбележи, че те се прилагат само при определени обстоятелства и като правило след обсъждане от съвместния комитет в присъствието на двете страни. Отделно от специфичните случаи, които могат да включват тяхното прилагане, съществуването на тези клаузи, които преди всичко не влияят върху разпоредбите, които забраняват данъчната дискриминация, не са достатъчни сами по себе си, за да засегнат пряката приложимост, с което могат да се обвържат някои клаузи на споразумението.

22. От всички упоменати по-горе съображения следва, че нито характера, нито структурата на споразумението, сключено с Португалия, могат да възпрепятстват икономически оператор да се позовава на разпоредбите на посоченото споразумение, пред съд в Общността.

23. Въпреки това въпроса дали такава клауза е безусловно и достатъчно точна за да има пряко действие, трябва да се разглежда в контекста на споразумението, от което тя е неразделна част. За да се отговори на преюдициалния въпрос относно прякото действие на член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия, е необходимо първо да се анализира разпоредбата в светлината както на предмета и целта на споразумението, така и на неговия контекст.

24. Посоченото споразумение е насочено към създаването на режим на свободна търговия, в рамките на който ограничителните търговски правни уредби са премахнати по отношение на фактически всички видове търговия с продукти с произход от териториите на страните, и по-специално чрез отмяна на митата и таксите с равностоен ефект, както и чрез премахване на количествените ограничения и мерките с равностоен ефект.

25. Погледнато в този контекст, първият член 21, алинея 1 от Споразумението цели да предпази либерализацията на търговията на стоки, чрез отмяна на митата и таксите с равностоен ефект и премахване на количествените ограничения и мерки с равностоен ефект, от това да бъде омаловажена от фискалните практики на договарящите страни. Това би се случило, ако продукт, внасян от една страна се облага с по-високи данъци от сходните местни продукти, които среща на пазара на друга страна.

26. От упоменатото по-горе става ясно, че член 21, алинея 1 от Споразумението, налага върху договарящите страни безусловни правила срещу дискриминацията по отношение на данъците, което зависи само от заключението, че стоките засегнати от определен режим на облагане имат еднакви характеристики и границите на които са пряка последица от целите на споразумението. Като такава, тази разпоредба може да се прилага от всеки съд, и по този начин да произведе пряко действие в цялата Общност.

27. Следователно на първата част на първия въпрос трябва да се отговори, че член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия е пряко приложим и може да дава на различните икономически оператори права, които съдилищата трябва да защитават.

По втората част на въпроса

28. В случай на утвърдителен отговор на тази част на въпроса, която се отнася до прякото действие на спорната разпоредба, Bundesfinanzhof пита освен това дали тази разпоредба съдържа забрана за дискриминация, аналогична на тази, предвидена в член 95, алинея 1 от Договора за ЕИО.

29. В това отношение, трябва да се отбележи, че ,въпреки че член 21 от Споразумението и член 95 от Договора за ЕИО имат един и същ предмет, дотолкова доколкото те целят премахването на данъчната дискриминация, двете разпоредби, които са преди всичко формулирани по различен начин, трябва обаче да се разглеждат и тълкуват в техния собствен контекст.

30. Както Съдът вече е решил в свое решение от 9 февруари 1982 г. (по дело *Polydor*, 270/80, все още непубликувано), Договорът за ЕИО и Споразумението за свободна търговия преследват различни цели. От това следва, че тълкуванията, дадени на член 95 от Договора за ЕИО не могат да се прилагат чрез обикновена аналогия в рамките на Споразумението за свободна търговия.

31. Следователно на втората част на въпроса трябва да се отговори, че член 21, алинея 1 трябва да се тълкува съобразно неговите условия и в светлината на задачите, които преследва в рамките на режима на свободна търговия, който споразумението установява.

По третата част на въпроса

32. Най-накрая *Bundesfinanzhof* повдига въпроса дали правилата срещу данъчната дискриминация, които се съдържат в член 21 от Споразумението, също се прилагат при внос на портвайн.

33. Съгласно член 2 от него, Споразумението се прилага по отношение на продукти с произход от Общността или Португалия:

”i) които попадат под глави 25 - 99 на Брюкселската номенклатура, като се изключат продуктите, изброени в приложение I;

ii) които са определени в протоколите № 2 и № 8, като са взети предвид договореностите, предвидени в тези протоколи.”

34. Портвайнът е упоменат в член 4 от Протокол № 8 относно режима, които се прилага по отношение на някои земеделски продукти. Този член предвижда, за продуктите, посочени в него, с произход от Португалия, че митата за внос в Общността, са намалени в пропорциите и границите на тарифната квота, определена за всеки от тях.

35. От тези разпоредби става ясно, че споразумението се прилага за портвайн при определени ограничения относно отмяната на митата. От друга страна, определените в Протокола договорености по никакъв начин не засягат забраната за данъчна дискриминация, съдържаща се в член 21, алинея 1 от Споразумението.

36. Следователно на последната част на първия преюдициален въпрос трябва да се отговори, че член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия се прилага също и при внос на портвайн.

По втория въпрос

37. С този въпрос, *Bundesfinanzhof* цели да получи критерии за тълкуване, необходими, за да може да реши дали данъчното третиране, на което националните органи са подложили вноския портвайн, противоречи на член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия. За да се отговори на този въпрос, е необходимо да се сравни разпоредбата, така както е тълкувана по-горе, с фактите, които произтичат от определението за препращане.

38. С втория преюдициален въпрос, буква а) основно се пита дали член 21, алинея 1 от Споразумението позволява на Федерална република Германия да налага по отношение на алкохола, добавен в съдържанието на портвайн, данък върху алкохола в неговата пълна степен или дали тази разпоредба изисква държавата-членка да налага намалена ставка на данъка, който е предвиден в параграф 79, параграф 2 от Закона за монопола върху алкохолите за алкохол, произведен от спиртоварни на кооперативните овощни стопанства в рамките на тяхното право за дестилация.

39. Данните, които фигурират в определението за препращане не показват дали алкохола, добавен към внесения портвайн, е произведен при условия, подобни на тези, от които зависи намаляването на допълнителните такси за алкохол, разрешено на спиртоварни на кооперативни овощни стопанства. От друга страна, от тези данни е видно, че спиртоварните на кооперативните овощни стопанства, които се споменават от националното право, не произвеждат алкохол, който е подходящ да се добави към ликьорените вина.

40. Следователно става ясно, че на пазара на Федерална република Германия няма алкохоли, които могат да се добавят към вина, за да се произведат ликьорени вина, които да са подобни на портвайн, и които биха могли да се определят за намаляване на данъка, предвиден за спиртоварните на кооперативните овощни стопанства.

41. При тези обстоятелства, фактът, че споменатото намаление не се прилага за портвайн, не е от естество да влияе неблагоприятно върху либерализацията на търговията между Общността и Португалия, посочена в Споразумението. Като се вземе предвид неговата задача, чисто теоретичната хипотеза, че ако сходен продукт се произвежда във Федерална република Германия, би бил предмет на намаление на данъка, не е достатъчна сама по себе си, за да се създаде задължение за държавата да разреши намаление на данъка и за внасян продукт.

42. Следователно на втория преюдициален въпрос, буква а) трябва да се отговори, че няма дискриминация по смисъла на член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия, когато държава-членка не прилага по отношение на продукти с произход от Португалия, намаление на данъка, предвидено за определени класове производители или видове продукти, ако няма сходни продукти на пазара на заинтересованата държава-членка, която всъщност се ползва от такова намаляване.

43. С втория преюдициален въпрос, буква б) се пита дали член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия трябва да се тълкува, както се изисква от понятието за сходни продукти да обхваща не само „пряко” сходни продукти, но също и други продукти, които трябва да се смятат за „еднакво сходни”.

44. От определението за препращане става ясно, че Bundesfinanzhof е поставил този въпрос като предполага, че портвайнът може да наподобява не само други ликьорени вина, но също и други вина от специален вид с високо съдържание на алкохол, в резултат от естествена ферментация, която във Федерална република Германия не е предмет на облагане с никакви данъци.

45. В това отношение трябва да се подчертае, че понятието за сходство, което се съдържа в член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия, що се отнася до неговото прилагане в Общността, е понятие на правото на Общността, което трябва да се тълкува еднакво и Съдът е този, който трябва да гарантира, че това е така.

46. С оглед целта на тази разпоредба, както е описано по-горе, продуктите, които се различават помежду си както по отношение на метода на тяхното производство, така и по отношение на техните характеристики, не могат да се разглеждат като сходни продукти по смисъла на упоменатата разпоредба. От това следва, че ликьорените вина, обогатени с алкохол, от една страна, и вината, които се получават при естествена ферментация, от друга страна, не могат да се разглеждат като сходни продукти по смисъла на спорната разпоредба.

47. Следователно на втория преюдициален въпрос, буква б) трябва да се отговори, че продуктите, които се различават по между си както по отношение на метода на тяхното производство, така и по отношение на техните характеристики, не могат да се разглеждат като сходни продукти по смисъла на член 21, алинея 1 от Споразумението.

По съдебните разноси

48. Разходите, направени от правителствата на Кралство Дания, на Федерална република Германия, на Френската република и на Обединеното Кралство и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноси.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Bundesfinanzhof с Определение от 24 март 1981 г. реши:

- 1. Член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия е пряко приложим и може да дава на различните икономически оператори права, които съдилищата трябва да защитават.**
- 2. Той трябва да се тълкува съобразно неговите условия и в светлината на задачите, които преследва в рамките на режима на свободна търговия, който споразумението установява.**
- 3. Разпоредбата се прилага също така и при внос на портвайн.**
- 4. Той трябва да се тълкува в смисъл, че:**

а) няма дискриминация по смисъла на член 21, алинея 1 от Споразумението между Общността и Португалия, когато държава-членка не прилага по отношение на продукти с произход от Португалия, намаление на данъка, предвидено за определени класове производители или видове продукти, ако няма сходни продукти на пазара на заинтересованата държава-членка, която всъщност се ползва от такова намаляване.

б) продуктите, които се различават по между си както по отношение на метода на тяхното производство, така и по отношение на техните характеристики, не могат да се разглеждат като сходни продукти.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 26 октомври 1982 година.

Подписи